

Maksymalny efekt, minimalny wysitek

■ Ogród dla leniwych

Małgorzata Cuch

Kto chce mieć ładny ogród, musi w nim choć trochę pracować. Każdy ogród wymaga bowiem opieki, bo ulega ciągłym przemianom. Rośliny rosną, chorują i zrzucają liście, wobec tego trzeba je pielęgnować i dbać o porządek. Podpowiadamy jak zaplanować ogród, by wymagał jak najmniej pracy.

fol. L. Jampolska

Jeśli na prace ogrodnicze brakuje nam czasu lub ochoty, ale chcielibyśmy mieć ładny ogród, który będzie mógł służyć do wypoczynku i relaksu, powinniśmy zaplanować i urządzić go tak, by nie wymagał pracochłonnej pielęgnacji i sprzyjał wypoczynkowi. Warto przy tym zastosować kilka sprawdzonych sposobów na stworzenie efektownych kompozycji roślin niewielkim nakładem sił.

Kto nie lubi koszenia trawnika, pielenia, cięcia krzewów albo nie ma na to wszystko czasu, może oczywiście zlecić pielęgnację ogrodu firmie ogrodniczej, ale że to niemałe koszty, warto ogród urządzić tak, by taka firma nie była potrzebna zbyt często.

By ogród... ...był łatwy w utrzymaniu

1. Nasadzenia planujemy z umiarem

Im więcej roślin posadzimy, tym więcej ogród będzie wymagał zabiegów pielęgnacyjnych. Wszelkie rabaty trzeba bowiem pielęgnować, przekwitłe kwiatostany usuwać, okazać wrażliwe na mróz – okrywać na zimę, a całość podlewać i nawozić.

Posadźmy mniej roślin, a w większych odstępach. Nadmierne zagęszczenie może bowiem utrudniać ich rozwój, co odbije się na ich urodzie. Konieczne też będzie przycięcie. Odległości, w jakich powinno się sadzić rośliny, zależą od tempa ich wzrostu

oraz rozmiarów (głównie na szerokość), jakie osiągają po: 15 latach – drzewa; 10 latach – krzewy. Biorąc pod uwagę dłuższy okres, między roślinami trzeba by było pozostawić bardzo dużo pustego miejsca, co nie wyglądałoby efektownie. Przykładowo, odległości między krzewami powinny być równe ich wysokości lub o 20–50 cm mniejsze.

2. Rośliny dobierzmy odpowiednio do warunków na działce

Większość roślin najlepiej rozwija się w miejscach o określonym typie gleby czy nasłonecznienia. Jeśli rośliny dobierzemy odpowiednio do warunków na działce,

Tab. 1. Rośliny o niewielkich wymaganiach

Drzewa
Oliwnik wąskolistny (<i>Eleagnus angustifolia</i>)
Sumak octowiec (<i>Rhus typhina</i>)
Świerk pospolity (<i>Picea abies</i>)
Krzewy
Irga pozioma (<i>Cotoneaster horizontalis</i>)
Jałowiec pospolity (<i>Juniperus communis</i>)
Trzmielina Fortune'a (<i>Euonymus fortunei</i>)
Byliny
Funkia Fortune'a (<i>Hosta fortunei</i>)
Tawułka Arends'a (<i>Astilbe arendsii</i>)
Żurawka drzączkowata (<i>Heuchera brizoides</i>)
Pnącza
Bluszcz pospolity (<i>Hedera helix</i>)
Chmiel zwyczajny (<i>Humulus lupulus</i>)
Winobluszcz pięciolistkowy (<i>Parthenocissus quinquefolia</i>)

pują na działce i w jej otoczeniu: można być pewnym, że odpowiada im gleba, wilgotność i inne warunki siedliskowe, więc łatwo się przyjmą i będą dobrze rosły nawet bez specjalnej pielęgnacji. Będą się też dobrze komponować z otaczającym krajobrazem.

Pewnikami są rośliny o niewielkich wymaganiach siedliskowych (tab. 1). Dobrze rosną niemal w każdych warunkach i potrzebują minimalnych starań ogrodnika. Unikajmy tych, które trzeba okrywać na zimę.

4. Posadźmy iglaki, byliny i rośliny zadarniające

Zdecydowana większość iglaków nie zrzuca igieł na zimę, więc także w tym okresie stanowi ozdobę ogrodu. Nie zaśmieca też działki liśćmi (podobnie jak liściaste krzewy zimozielone) i jest stosunkowo łatwa w uprawie (trzeba tylko pamiętać, że iglaki powinny być sadzone z bryłą ziemi, a odmiany wrażliwe

fot. A. Grąbiewicz

▲ Szałwia lekarska (*Salvia officinalis*) to wieloletnia, wiecznie zielona bylina, uprawiana w Polsce od wieków. Dekoracyjne kwiaty w kolorze fioletowoniebieskim występują od maja do czerwca. Szałwia jest łatwa w uprawie, preferuje miejsca słoneczne i w miarę wilgotne

w tym także do wilgotności powietrza, głębokości wody gruntowej czy strefy klimatycznej, będą rosły zdrowo i pięknie, a ich pielęgnacja nie będzie kłopotliwa. Do każdych warunków można dobrać odpowiednie

▼ Serduszką okazałą (*Dicentra spectabilis*) to świetna, bylina rabatowa niewymagająca okrywania na zimę. Bardzo ozdobne różowo-białe (czasem białe) kwiaty zebrane są w długie grona. Kwitnie na przełomie maja i czerwca. Ozdobne są także niebieskozielone liście serduszki. Roślina lubi ziemię wilgotną i próchniczną oraz lekko zacienione stanowiska

Zdjęcie pochodzi z konkursu Home Sweet Home 2 (fot. goblina)

drzewa oraz krzewy liściaste i iglaste, pnącza oraz byliny, a także rośliny uprawiane z siewu: jednoroczne i dwuletnie.

3. Posadźmy to, co rośnie za płotem

Zamiast roślin egzotycznych, wybierzmy rodzime, najlepiej te, które naturalnie wystę-

▼ Rdest wężownik (*Polygonum bistorta*) to wieloletnia bylina o szerokim zastosowaniu. Jest rośliną okrywową, nadaje się też do ogródków skalnych oraz do obsadzania brzegów zbiorników wodnych. Różowe kwiaty zbiorą roślinę od maja do lipca. Rdest wężownik nie ma wielkich wymagań, ale preferuje gleby wilgotne

Zdjęcie pochodzi z konkursu Home Sweet Home 2 (fot. Jola)

fot. M. Palczyńska

▲ Irga pozioma (*Cotoneaster horizontalis*) to niski krzew niewymagający przycinania. Błyszczące liście pięknie przebarwiają się jesienią na pomarańczowo, a czerwone owoce zdobią roślinę także zimą. Irga toleruje wszystkie gleby ogrodowe

na mróz potrzebują miejsca osłoniętego przed mroźnym wiatrem). **Rośliny iglaste nie wymagają systematycznej ochrony chemicznej, poza karłowatymi odmianami świerków często atakowanymi przez przedziorki.**

Zamiast wysiewać rośliny jednoroczne, posadźmy byliny, które nie potrzebują szczególnych zabiegów pielęgnacyjnych. Konieczne będzie jedynie usuwanie przekwitłych kwiatostanów (są nieestetyczne, mogą być miejscem rozwoju chorób i osłabiają roślinę, zawiązując nasiona) i pielenie, choć i na zachwaszczenie są dość odporne, bo zwykle silnie rosną i zagłuszają chwasty. Rzadko atakują je szkodniki. **Nawożenie bylin powinno być minimalne, bo zbyt intensywne sprzyja nadmiernemu wzrostowi roślin i osłabia kwitnienie.** Wystarczy jednorazowa dawka nawozu wieloskładnikowego wiosną. Cykl rozwoju roślin jednorocznych przebiega w ciągu jednego sezonu wegetacyjnego, dlatego trzeba poświęcić im sporo uwagi, by pięknie kwitły.

Na rabacie, w ogrodzie skalnym lub na skarpie warto posadzić rośliny zadarniające, do których należą niskie byliny, krzewinki i krzewy, silnie zagęszczające się dzięki rozłogom i kłaczom i tworzące darń. Szybko się rozrastają, osłaniając ziemię i ograniczając wzrost chwastów. Mogą także zastąpić trudny w pielęgnacji trawnik – szczególnie polecane są w miejscach, gdzie użycie kosiarki byłoby kłopotliwe – np. między krzewami.

5. Posadźmy drzewa i krzewy wolno rosnące i niewymagające cięcia

Rośliny wolno rosnące nie wymagają częstego i intensywnego przycinania. Mogą to

być odmiany miniaturowe – często z przydomkiem „nana” lub „compactus” (np. berberys Thunberga ‘Atropurpurea Nana’, świerk czarny ‘Nana’, trzmielina oskrzydłona ‘Compactus’), szczególnie polecane do małych ogrodów. Rośliny, których nie trzeba przycinać (zachowują naturalny pokrój, a zatem kwitną i owocują) oraz te, które są łatwe do przycinania (tab. 2), można zastosować na żywopłot. Warto wiedzieć, że **nowo wyrastające pędy w niektórych żywopłotach, np. z grabu, głogu, wierzby, można zaplatać, co jest łatwiejsze od cięcia.**

6. Wolne miejsca między roślinami wysypmy korą

Kilkucentymetrowa warstwa kory utrudni wzrost chwastów poprzez ograniczenie do-

stępu światła do gruntu i zmniejszy parowanie wody z gleby oraz jej przesuszenie przez wiatr. Rozkładająca się z czasem ściółka poprawia strukturę gleby i dostarcza roślinom składników pokarmowych.

7. Odpowiednio przygotujmy i pielęgnujmy trawnik

Do minimum ograniczmy powierzchnię trawnika, wymaga on bowiem wielu zabiegów pielęgnacyjnych. Oprócz strzyżenia konieczne jest systematyczne podlewanie, nawożenie, wapnowanie, piaskowanie, odchwaszczanie, napowietrzanie, grabienie i wyrównywanie brzegów. Zamiast trawnika można założyć łąkę kwietną (wystarczy posiać rośliny, które preferują taki rodzaj gleby, jaka występuje w ogrodzie, a jedynym

Tab. 2. Rośliny niewymagające cięcia i łatwe do przycinania

nazwa rośliny	wysokość [m]	cięcie
Azalie japońskie (<i>Rhododendron</i>)	0,3–0,8	tylko cięcie formujące młodych roślin (po kwitnieniu); można też przeprowadzać cięcie odmładzające (w marcu)
Berberys gruczołkowaty (<i>Berberis verruculosa</i>)	1–1,5	nie wymaga
Irga pozioma (<i>Cotoneaster horizontalis</i>)	1	nie wymaga
Perukowiec podolski (<i>Cotinus coggygria</i>)	3–5	tylko cięcie regulujące, gdy roślina staje się za duża
Wawrzynek wilczczyko (<i>Daphne mezereum</i>)	1	nie lubi cięcia; przycinać tylko gdy roślina staje się za duża, skracając o połowę przekwitłe pędy
Złotokap pospolity (<i>Laburnum anagyroides</i>)	4	wystarczy wycinać uszkodzone i stare pędy po przekwitnięciu

Posadźmy w ogrodzie rośliny, które naturalnie występują na działce i w jej otoczeniu: można być pewnym, że łatwo się przyjmą i będą dobrze rosły nawet bez specjalnej pielęgnacji

▼ Perukowiec podolski (*Cotinus coggygria*) to ozdobny krzew ogrodowy, który ma niewielkie wymagania glebowe (choć lepiej rośnie na glebach przepuszczalnych, wapiennych) i prawie nie wymaga przycinania

fot. A. Grądziewicz

foto: JYSK
foto: Praktiker

▲ Warto zaopatrzyć się w meble ogrodowe wykonane z materiału odpornego na warunki atmosferyczne, np. z petanu – ręcznie plecionego, plastikowego materiału odpornego na działanie słońca i wody. Nie będzie trzeba chować ich pod zadaszenie na czas deszczowej pogody

koniecznym zabiegiem pielęgnacyjnym będzie koszenie łąki kilka razy w ciągu sezonu (wegetacyjnego), posadzić rośliny zadarniające lub wykonać rabatę żwirową.

Murawę założymy z wolno rosnących gatunków traw (kostrzewa owcza, kostrzewa różnolistna, wiechlina łąkowa). **Falisty kształt trawnika, z łagodnymi łukami, ułatwi koszenie.** Na granicy murawy nie umieszczamy krawężników ani płotków drewnianych, bo będą utrudniać cięcie. Warto natomiast ułożyć w tym miejscu pas z kostki brukowej, który nie tylko nie będzie utrudniał koszenia, ale uniemożliwi też przerastanie trawy poza granicę trawnika.

Dojrzałej trawy nie podlewamy zbyt często, wtedy doskonale się ukorzeni i szybko będzie regenerować się po suszy.

Kupmy kosiarkę z funkcją mielenia skoszonej trawy, która rzuci pokos na trawnik. Rozdrobnionej trawy nie będzie trzeba zbierać i kompostować lub wywozić. Będzie też pełnić funkcję nawozu zielonego. Pamiętajmy jednak, że nie można stale pozostawiać ściętej trawy na trawniku, gdyż sprzyja to rozwojowi chorób roślin (po 2–3 koszeniach z pozostawieniem pokosu, kolejnym razem należy go zebrać).

8. Zainwestujmy w sprzęt ułatwiający prace ogrodnicze

Warto pomyśleć o rozsiewaczu do nawozów, urządzeniu do zwijania węża ogrodowego czy przedłużaczu do kosiarki.

Niezastąpionym rozwiązaniem może okazać się **system automatycznego nawadniania, który praktycznie nie wymaga obsługi, pozwala więc zaoszczędzić czas, który musielibyśmy poświęcić na podlewanie ogrodu.** Ogród nawadniany jest za pomocą zraszaczy, mikrozraszaczy lub linii kroplujących, dobranych do rodzaju roślinności. Ich pracą kieruje odpowiednio zaprogramowany sterownik. System włącza się w określonym czasie, dozując właściwą ilość wody poszczególnym grupom roślin.

9. Stosujmy nawozy długo działające

Oprócz tego, że długo działają, dostarczają roślinom tyle substancji odżywczych, ile te potrzebują. Mogą to być nawozy w granulach. Im gleba jest cieplejsza i bardziej mokra, tym więcej składników pokarmowych uwalnia się z granulki. Odpowiada to zapotrzebowaniu roślin na składniki pokarmowe, bo im cieplej, tym szybciej rosną i wymagają więcej pożywienia.

...dobrze wyglądać

10. Efektownie skomponujemy rośliny

Nie musimy sadzić w ogrodzie wyszukanych roślin, które mogą być trudne w pielęgnacji. Najważniejsze jest takie skomponowanie wybranych okazów, by ładnie wyglądały o każdej porze roku, niekoniecznie według pory kwitnienia, lecz przede wszystkim według koloru liści czy igieł i naturalnego pokroju. Możemy też wziąć pod uwagę owoce i barwę kory. Nie przesadzmy tylko z różnorodnością kolorów roślin.

Bardzo efektowne jest zestawienie ze sobą roślin o różnej wielkości. Pamiętajmy jednak, by z tyłu posadzić drzewa i wysokie krzewy, przed nimi niższe krzewy i byliny, a najbliżej obserwatora – rośliny płochące.

11. Drzewa i krzewy rosnące na działce zestawmy z planowaną roślinnością

Zamiast wycinać stare drzewa i krzewy zostanie na działce, skomponujemy je z planowanymi nasadzeniami. Nie będzie trzeba starać się o pozwolenie na wycinkę, a przede wszystkim dorosłe rośliny będą stanowić bujną zieleń już w początkowym etapie zakładania ogrodu.

▲ Oszczędniejszą formą altany jest pawilon ogrodowy, nie ma bowiem bocznych ścian ani podłogi. Łatwo go jednak przestawić w inne miejsce czy schować na zimę. Najprostsze pawilony są wykonywane z lakierowanych proszkowo rurek stalowych, które tworzą konstrukcję podtrzymującą dach z impregnowanej, nieprzemakalnej tkaniny

...sprzyjać wypoczynkowi

12. Zaplanujmy miejsce do wypoczynku

Najprostszym sposobem na urządzenie w ogrodzie takiego miejsca jest ustawienie wśród zieleni, w zacisznym, oświetlonym miejscu, mebli ogrodowych. Może być to także altana lub pawilon ogrodowy. Dobrze, jeśli z tego miejsca roztacza się piękny widok na ogród lub okolicę. Obok ławki czy altany warto posadzić zioła i rośliny o pięknych pachnących kwiatkach.

Zaciszny kącik, w którym chętnie czytamy lub pijemy kawę, można urządzić także na tarasie. W razie potrzeby możemy osłonić go szybko rosnącymi pnączami rozpostartymi na kratownicach.

Altana znacznie oddalona od domu to doskonałe miejsce na urządzenie małych przyjeżdżających z codziennym życiem pozostałych domowników. Jeśli działka jest duża, można też pomyśleć o wydzieleniu miejsca do gry w piłkę. ▣

▼ W dużym ogrodzie warto wyznaczyć miejsce na ognisko. Jeśli znajdują się wokół niego taweczki, będzie to doskonałe miejsce spotkań

foto: M. Palczyńska